

MECHANIZM ZAPEWNIENIA NEUTRALNOŚCI KOSZTOWEJ DZIAŁAŃ BILANSUJĄCYCH

Zmiany po zakończeniu trzeciej fazy wdrożenia



MECHANIZM ZAPEWNIENIA NEUTRALNOŚCI KOSZTOWEJ DZIAŁAŃ BILANSUJĄCYCH

Justyna Wójcik, Zastępca Dyrektora, Pion Finansowy,
GAZ-SYSTEM S.A.

Warsztaty dla uczestników rynku gazu

Warszawa, 7 listopada 2018



AKTUALNY STAN PRAWNY

1. W wyniku zatwierdzenia przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (URE) w dniu 1 października 2015 roku „Mechanizmu zapewnienia neutralności kosztowej działań bilansujących Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. w związku z wejściem w życie Rozporządzenia Komisji (UE) Nr 312/2014 z dnia 26 marca 2014 r. ustanawiającego kodeks sieci dotyczący bilansowania gazu w sieciach przesyłowych” GAZ-SYSTEM wprowadził wyżej wymieniony mechanizm do stosowania na okres od dnia 1 października 2015 roku do dnia 1 października 2018 roku.
2. Po rozpatrzeniu wniosku GAZ-SYSTEM z dnia 21 września 2018 roku o wydanie decyzji zmieniającej decyzję Prezesa URE z dnia 1 października 2015 r., znak: DRR-7129-9(6)/2015/MSi poprzez zastąpienie rozstrzygnięcia „do stosowania na okres do godziny 6:00 dnia 1 października 2018 r.” słowami: „do stosowania na czas nieokreślony” albo alternatywnie uchylenie słów: „na okres do godziny 6:00 dnia 1 października 2018 r.” Prezes URE zmienił rozstrzygnięcie zawarte w decyzji Prezesa URE z dnia 1 października 2015 r., znak: DRR-7129-9(6)/2015/MSi w przedmiocie zatwierdzenia „Mechanizmu neutralności kosztowej działań bilansujących Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. w związku z wejściem w życie Rozporządzenia Komisji (UE) Nr 312/2014 z dnia 26 marca 2014 r. ustanawiającego kodeks sieci dotyczący bilansowania gazu w sieciach przesyłowych”, w części dotyczącej ograniczenia czasowego obowiązywania ww. decyzji poprzez usunięcie słów „do stosowania na okres do godziny 6:00 dnia 1 października 2018 r.”.
3. Aktualnie zaproponowana modyfikacja treści „Mechanizmie zapewnienia neutralności kosztowej działań bilansujących Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.” wynika z zakończenia trzeciej fazy wdrożenia opłaty neutralizującej oraz oczekiwań Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki zgłoszonych w ramach procesu zatwierdzania kolejnego dokumentu.
4. W dniach od 25 września do 9 października 2018 roku odbyły się konsultacje z rynkiem dotyczące zaproponowanej modyfikacji mechanizmu, których wyniki znalazły odzwierciedlenie w projekcie mechanizmu.

PROJEKT MECHANIZMU- KATEGORIE KOSZTOWE

W systemie zapewnienia neutralności kosztowej w zakresie bilansowania zgodnie z Rozporządzeniem NC BAL uwzględnione są następujące kategorie kosztów:

- koszty i przychody OSP z tytułu opłat za niezbilansowanie dobowe i opłat śróddziennych, tj. z tytułu rozliczeń za niezbilansowanie handlowe z poszczególnymi ZUP,
- koszty i przychody z tytułu prowadzenia działań bilansujących przez OSP, tj. w szczególności koszty i przychody z tytułu zakupu/sprzedaży paliwa gazowego przez OSP, a w przypadku zakupu przez OSP gazu ziemnego z zagranicy – także koszty ponoszone przez OSP w związku z realizacją obowiązku tworzenia i utrzymywania zapasu obowiązkowego gazu ziemnego, określonego w ustawie z dnia 16 lutego 2007 r. o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1210 z późn. zm.),
- inne koszty i przychody bezpośrednio związane z prowadzeniem działalności polegającej na bilansowaniu sieci przesyłowej, w tym w szczególności:
 - koszty transportu paliwa gazowego zakupionego na potrzeby prowadzenia działań bilansujących,
 - koszty dostępu do platform obrotu, w ramach których OSP prowadzi zakup/sprzedaż paliwa gazowego na potrzeby bilansowania fizycznego systemu,
 - koszty transakcyjne związane z prowadzeniem transakcji obrotu paliwem gazowym na rynku regulowanym na potrzeby prowadzenia działań bilansujących,
 - koszty finansowania zabezpieczeń transakcyjnych na potrzeby prowadzenia działań bilansujących,
 - koszty utrzymania Platformy Rynku Bilansującego,
 - koszty wynagrodzeń pracowników prowadzących działania związane z bilansowaniem systemu przesyłowego (proporcjonalnie),
 - koszty poniesione przez OSP w związku z niezaspokojeniem przez ZUP wierzytelności wynikających z opłat z tytułu bilansowania (łącznie z kwotą wierzytelności),
 - koszty związane z amortyzacją majątku OSP przeznaczonego do prowadzenia działalności w zakresie bilansowania,
 - takie przychody, jak w szczególności przychody z tytułu opłaty (ONOB) wynikającej z braku realizacji usług systemowych przez ZUP, opłaty za niedotrzymanie nominacji (ONWW), opłaty za niedotrzymanie prognozy transportowej (ONP) jak również z tytułu opłaty za niezgodność danych operacyjnych w stosunku do danych rozliczeniowych (OND).

STAWKA OPŁATY ZWIĄZANEJ Z NEUTRALNOŚCIĄ FINANSOWĄ BILANSOWANIA

Stawka opłaty związanej z neutralnością bilansowania będzie kalkulowana odrębnie dla każdego obszaru bilansowania w cyklu miesięcznym, ONB rozliczana będzie również w cyklu miesięcznym.

SNF dla miesiąca „m” będzie kalkulowana zgodnie z poniższym wzorem:

$$SNF=(K-P+Korekta)/W$$

przy czym poszczególne symbole oznaczają:

SNF – stawka opłaty związanej z niezbilansowaniem [zł/MWh],

K – koszty poniesione przez OSP w związku z działalnością bilansowania, zgodnie z wykonaniem kalkulowanym dla miesiąca gazowego „m” [zł],

P – przychody osiągnięte przez OSP w związku z działalnością bilansowania, zgodnie z wykonaniem kalkulowanym dla miesiąca gazowego „m” [zł],

Korekta – zmiana w wysokości różnicy pomiędzy kosztami i przychodami osiągniętymi w poprzednich okresach rozliczeniowych [zł],

W – suma ilości paliwa gazowego przesłanego w miesiącu gazowym „m” przez punkty wejścia do systemu przesyłowego i punkty wyjścia z systemu przesyłowego, z wyłączeniem punktów wirtualnych [MWh].

Stawka opłaty neutralizującej będzie publikowana:

- najpóźniej do **27 dnia miesiąca „m+1”** i będzie obowiązywała dla miesiąca „m”,
- z dokładnością do części milionowej złotego.

OPŁATA ZWIĄZANA Z NEUTRALNOŚCIĄ BILANSOWANIA

ONB będzie kalkulowana zgodnie z poniższym wzorem:

$$\text{ONB} = \text{MOD}(\text{SNF}) * (\text{EP})$$

przy czym poszczególne symbole oznaczają:

ONB – opłata związana z neutralnością bilansowania [zł]

MOD(SNF) – wartość bezwzględna stawki opłaty związanej z neutralnością finansową bilansowania [zł/MWh],

EP – ilość paliwa gazowego stanowiąca sumę ilości dobowych paliwa gazowego w danym okresie rozliczeniowym przekazanego przez ZUP do przestania w punkcie wejścia do systemu przesyłowego i odebranego przez ZUP w punkcie wyjścia z systemu przesyłowego, z wyłączeniem ilości przekazanych i odebranych w punktach wirtualnych [MWh].

W przypadku gdy dla miesiąca gazowego SNF przyjmie **wartość dodatnią**, ONB wnoszona będzie **przez ZUP na rzecz OSP**.

W przypadku gdy dla miesiąca gazowego SNF przyjmie **wartość ujemną**, ONB wnoszona będzie **przez OSP na rzecz ZUP**.

W przypadku gdy dla miesiąca gazowego rozliczenia wynikające z bilansowania w stosunku do danego ZUP będą uwzględniały wyłącznie ONB, a jej wartość nie będzie przekraczała jednego (1) złotego przyjmuje się, iż OSP zaniecha pobrania ONB od tego ZUP.

MECHANIZM KORYGUJĄCY WYSOKOŚĆ STAWKI OPŁATY ZWIĄZANEJ Z NEUTRALNOŚCIĄ BILANSOWANIA

Stawka SNF podlega korekcie w przypadku:

- korekty dotyczącej kosztów i przychodów z tytułu działań bilansujących lub związanych z działalnością bilansującą w poprzednich cyklach rozliczeniowych, jeżeli zostaną one uznane przez Prezesa URE za uzyskane w sposób nieefektywny na podstawie mających zastosowanie przepisów krajowych (zgodnie z art. 29 ust. 2b i 2c NC BAL),
- wystąpienia konieczności dokonania korekty kosztów/przychodów w poprzednich okresach rozliczeniowych w celu osiągnięcia neutralności kosztowej OSP.

W przypadku wystąpienia korekty z przyczyn opisanych powyżej, SNF zostanie skorygowana w miesiącu następującym po miesiącu, w którym wystąpiły lub zostały ujawnione rozbieżności, poprzez uwzględnienie różnicy w kosztach lub przychodach w kalkulacji stawki SNF.

Korekta ONB następuje w przypadku wystąpienia korekty Handlowego Raportu Przesyłu.

W przypadku konieczności dokonania korekty wysokości ONB **odpowiednio OSP albo ZUP** zobowiązany jest do niezwłocznego skorygowania uprzednio wystawionej faktury lub też do niezwłocznego wystawienia faktury uwzględniającej wartość korekty ONB.

ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM KREDYTOWYM

ZUP ustanawiają na rzecz OSP zabezpieczenie („Zabezpieczenie Finansowe”) w szczególności w celu zmniejszenia ryzyka niewywiązania się przez ZUP z płatności należnych z tytułu opłat za niezbilansowanie oraz płatności z tytułu ONB.

Zasady ustanawiania przez ZUP na rzecz OSP Zabezpieczenia Finansowego:

- mają na celu w szczególności uniknięcie strat OSP w przypadku nieuiszczenia albo nieterminowego uiszczenia przez ZUP opłat związanych z działalnością polegającą na bilansowaniu,
- są przejrzyste i zapewniają równe traktowanie ZUP, proporcjonalnie do ich celu,
- uwzględniają dotychczasową historię współpracy OSP z ZUP,
- znajdują zastosowanie do wszystkich ZUP.

Zabezpieczenie Finansowe może zostać ustanowione przez ZUP wyłącznie w jednej z następujących form:

- depozytu pieniężnego na rachunku bankowym wskazanym przez OSP w umowie przesyłowej, zwracanego po rozliczeniu zakończonej usługi przesyłania, wraz z odsetkami bankowymi w wysokości ustalonej dla tego rachunku w okresie złożenia depozytu, pomniejszonego o koszty prowadzenia rachunku oraz koszty przelewu bankowego,
- nieodwołalnej i bezwarunkowej gwarancji bankowej lub ubezpieczeniowej, płatnej na pierwsze żądanie OSP, wystawionej odpowiednio przez bank lub zakład ubezpieczeń, o aktualnej ocenie ratingowej nadanej przez jedną z następujących agencji ratingowych: Moody's, Standard & Poor's lub Fitch (wymagany poziom nie niższy niż Baa2 dla Agencji Moody's, BBB dla Agencji Standard & Poor's, BBB dla Agencji Fitch), która została zaakceptowana przez OSP,
- nieodwołalnego i bezwarunkowego poręczenia, płatnego na pierwsze żądanie OSP, wystawionego przez spółkę z grupy kapitałowej ZUP, o aktualnej ocenie ratingowej nadanej przez agencję ratingową (wymagany poziom nie niższy niż Baa2 dla Agencji Moody's, BBB dla Agencji Standard & Poor's, BBB dla Agencji Fitch) wraz ze złożonym w formie aktu notarialnego oświadczeniem ZUP o poddaniu się egzekucji obejmującej obowiązek zapłaty sumy pieniężnej do wysokości w nim określonej w trybie art. 777 ustawy Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 155 z późn. zm. – dalej: „KPC”),
- weksel własny wraz z oświadczeniem w formie aktu notarialnego o poddaniu się egzekucji obejmującego obowiązek zapłaty sumy pieniężnej do wysokości w nim określonej w trybie art. 777 KPC – forma zabezpieczenia dostępna jedynie dla podmiotów, które przez okres ostatnich czterech lat nieprzerwanie korzystały z przepustowości (mocy umownych) w fizycznych punktach wejścia lub wyjścia oraz terminowo dokonywały płatności swoich zobowiązań wobec OSP.

WYSOKOŚĆ ZABEZPIECZENIA

Zabezpieczenie Finansowe ustanowione przez ZUP nie może być dla danej doby gazowej niższe niż:

- 125% sumy:
 - ✓ niezapłaconych przez ZUP zobowiązań wynikających z wystawionych ZUP przez OSP faktur pomniejszonych o zobowiązania OSP względem ZUP wynikające z Handlowego Raportu Przesyłu, które nie zostały zapłacone przez OSP, oraz
 - ✓ zobowiązań ZUP wynikających z wysokości potencjalnej opłaty za niezbilansowanie, ustalonej na podstawie salda wzajemnych zobowiązań OSP i ZUP za wszystkie doby gazowe oraz wartości CSRB, które nie zostały jeszcze objęte fakturą za bilansowanie;

albo

- dwukrotności opłaty za świadczone usługi przesyłania ustalonej na podstawie przydziału przepustowości (PP) danego ZUP, w zależności od tego, która z powyższych wartości jest większa.

ZASADY WERYFIKACJI ZABEZPIECZENIA

- 1) OSP weryfikuje poziom Zabezpieczenia Finansowego codziennie, do godziny 12:00 za poprzednią dobę gazową.
- 2) Jeśli wysokość Zabezpieczenia Finansowego w poprzedniej dobie gazowej będzie niższa od wymaganego poziomu, lecz wyższa niż 50% wymaganego poziomu, OSP za pośrednictwem poczty elektronicznej lub systemu wymiany informacji (SWI) wezwie ZUP do uzupełnienia Zabezpieczenia Finansowego do godziny 12:00 doby gazowej następującej po dobie gazowej, w której OSP wystąpił z wezwaniem do uzupełnienia Zabezpieczenia Finansowego. W przypadku nieuzupełnienia Zabezpieczenia Finansowego przez ZUP, OSP zawiesi świadczenie usług przesyłania na rzecz ZUP w momencie, gdy upłynie 48 godzin od rozpoczęcia doby gazowej, w której ZUP powinien był uzupełnić Zabezpieczenie Finansowe.
- 3) Jeśli natomiast poziom Zabezpieczenia Finansowego w poprzedniej dobie gazowej będzie niższy niż 50% wymaganego poziomu, OSP w momencie, gdy upłynie 48 godzin od rozpoczęcia kolejnej doby gazowej zawiesi świadczenie usług przesyłania na rzecz ZUP bez wzywania do uzupełnienia Zabezpieczenia Finansowego.
- 4) Zawieszenie świadczenia usługi przesyłania skutkuje brakiem możliwości złożenia nominacji przez ZUP lub jej odrzuceniem przez OSP.
- 5) W przypadku uzupełnienia przez ZUP Zabezpieczenia Finansowego, usługa przesyłania zostanie wznowiona przez OSP niezwłocznie po dobie gazowej, w której nastąpiło uzupełnienie Zabezpieczenia Finansowego.

ZABEZPIECZENIA DLA GRUPY BILANSOWEJ

- 1) Zabezpieczenie Finansowe w zakresie bilansowania całej grupy bilansowej składa ZUP odpowiedzialny za bilansowanie handlowe całej grupy bilansowej (ZUP_{BG}).
- 2) Przy określaniu wysokości Zabezpieczenia Finansowego, do którego złożenia zobowiązany jest ZUP będący uczestnikiem grupy bilansowej (ZUP_{UG}), który nie jest ZUP_{BG} , uwzględnia się zobowiązania tego ZUP_{UG} , wyłącznie w zakresie niezapłaconych przez ZUP_{UG} zobowiązań wynikających z wystawionych ZUP_{UG} przez OSP faktur pomniejszonych o zobowiązania OSP względem tego ZUP_{UG} wynikające z Handlowego Raportu Przesyłu, które nie zostały zapłacone przez OSP.
- 3) Przy określaniu wysokości Zabezpieczenia Finansowego ZUP odpowiedzialnego za bilansowanie handlowe całej grupy bilansowej (ZUP_{BG}) uwzględnia się zobowiązania tego ZUP_{BG} w zakresie niezapłaconych przez ZUP_{BG} zobowiązań wynikających z wystawionych ZUP_{BG} przez OSP faktur pomniejszonych o zobowiązania OSP względem ZUP_{BG} wynikające z Handlowego Raportu Przesyłu, które nie zostały zapłacone przez OSP oraz uwzględnia się sumaryczną wartość zobowiązań wynikających z wysokości potencjalnej opłaty za niezbilansowanie, ustalonej na podstawie salda wzajemnych zobowiązań OSP i ZUP za wszystkie doby gazowe oraz wartości CSRB, które nie zostały jeszcze objęte fakturą za bilansowanie wszystkich ZUP będących uczestnikami grupy bilansowej (ZUP_{UG} i ZUP_{BG}) w grupie bilansowej.
- 4) Zawieszenie świadczenia usług przesyłania na rzecz ZUP_{BG} skutkuje rozwiązaniem grupy bilansowej, za której bilansowanie handlowe odpowiedzialny jest dany ZUP_{BG} . Rozwiązanie grupy następuje od doby gazowej, w której świadczenie usług przesyłania na rzecz ZUP_{BG} jest zawieszono. ZUP_{UG} będący uczestnikami takiej grupy bilansowej wzywani są niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu godziny od zawieszenia przez OSP świadczenia usług przesyłania na rzecz ZUP_{BG} , do ustanowienia odpowiedniego Zabezpieczenia Finansowego w terminie 48 (czterdziestu ośmiu) godzin od wystąpienia tego wezwania – pod rygorem zawieszenia świadczenia usług przesyłania.

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

